

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Feladv. szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 124. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 :
Negyedévre — — — — 6 :
Egy hóra — — — — 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, június 3.

Tantalusi örömök.

Budapest, június 2.

A beruházási javaslatok voltaképpen tantalusi örömök, melyeket az országnak szereztek; a nemzet már időtlen idők óta éhezik s eleped a szomjúságtól és most vízáradásba állítják bele, melyben szomját oltani nem képes, alácsüngő gyümölcsökkel ingerlik, melyek rögtön felugranak a magasba, mihelyt utánuk nyul.

De csak az obstrukció teszi tantalusiakká a gyönyöröket.

A beruházások dus mértékben felsegítenék a kis és nagy ipart, új életet öntենének a kereskedelembe, a munkások nagyobb keresethez jutnának, jólétükről gondoskodás történnék, minden családba, minden gunyhóba beáramlanék egy része annak az áldásnak, melyet e javaslatok magukban rejtene, ha törvényre emelkedésüket veto-jával nem gátolná az ellenzék.

Az ellenzéknek egészen más a célja, mint az, hogy e beruházások megtörténjenek; inkább csak magára gondol és csak magára akar gondolni és e mellett észébe sem jut az ország jövője, legföljebb csak az, hogy végül azonosítja a maga érdekét az ország érdekével.

De az ilyen eljárás állandó nem maradhat, főleg miután a hangulat az országban egyre háborgóbb lesz.

És itt Lichtwer német satirikusnak az a költeménye jut eszünkbe, melyben a bűn és a büntetés ténykedését adja elő.

Nevetve, jókedvűen járja végig a bűn az országot, léptei alatt kihal minden virág, elszárad minden vetés, kiapad minden enyhülést adó forrás. Körültekint a bűn s ekkor észreveszi, hogy mankón egy komoly alak sántít utána. Gunyosan kérdezi, ki az, aki utána biceg és talán még azzal a reménnyel is kecsgetti magát, hogy utoléri.

„Én vagyok a büntetés“ — hangzik a válasz, — „későn, de biztosan utolérlek.“
Igy fog ez nálunk is történni, mert a társadalmi és nemzeti épület alapját, az igazságot, nem lehet, nem szabad végkép megrendíteni.

A büntetés uton van már és talán hamarabb utoléri a gonosztevéket, mintsem gondolják.

Hogy a bűnök elkövetése ideje alatt a nemzet igen sok drága kincse teljesen elértéktelenedik, tönkremegy, hogy minden tetterő bénán, tehetetlenül fetreng, hogy a nép értelme, gondolkozása elkeseredik, ezek olyan károk, melyeket már a büntetés sem tehet többé jóvá.

A beruházási javaslatok mutatják, mire van sürgős, égető szüksége a népnek, de egyszersmind mutatják azt is, mi az, amin léhán tulateszi magát az ellenzék, mely még hozzá elég vakmerő azt állítani magáról, hogy az ország javát tartja szemelőtt.

Az obstrukció ellen. A rad megye törvényhatósági bizottsága szombaton tárgyalta Bánhidly képviselőnek obstrukciójellenes indítványát. Bánhidly után a románok vezérszónokai beszéltek, mire az indítványt a miniszterelnök éltetésével nagy többséggel elfogadták.

A Versec város részéről küldött bizalmi feliratra a következő távirattal válaszolt a miniszterelnök:

Különös meglepéssel vettem a város tisztelt közönségének május hó 27-ikén tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlésében hozott azon lelkes határozatát, melyben az obstrukció elítélése mellett személyem és a kormány iránt rendíthetetlen és tántoríthatatlan bizalmukat fejezik ki.

Nagyon örülök, hogy politikai magatartásom a város hazafiasan érző közönségének helyeslésével találkozik. Fogadják ugy a magam, mint a kormány nevében is legmelegebb köszönetemet. Hazafias üdvözléssel Széll.

Az árvák pénze. Félhivatalosan jelentik: Az egyszerűsítési törvény végrehajtási munkálatainak sorában kiváló helyet foglal el a két szabályzat,

melyet az árvapénzek kezelése tárgyában a belügyminiszter a mai napon kibocsátott. A július elsején életbelépő kormányrendeletek az összes törvényhatósági és rendezett tanácsú városok, valamint az árvapénzek kezelésére feljogosított községek gyámpénztári kezelését — a városok és községek eltérő szervezetének figyelembevételével — az egész országban egységesen, lehetőleg az egyszerűség követelményeinek megfelelően szabályozták. Az egységes új szabályzatok szabatosan megállapítják a munkabeosztást, a hatásköröket és a felelősséget; rendelkezéseket foglalnak magukban a pénztári kezelésre, az utalványozásnál, a naplók és a főkönyvek vezetésénél, az árvapénzek gyümölcsösztetésénél és a pénztárvizsgálatnál követendő eljárásra nézve; mindamelllett az önkormányzati testületek törvényes jogait nem érintik: tehát az árvapénzek elhelyezési módozatait és a helyi viszonyok figyelembevételével jövőre is maga a város vagy község határozza meg. A szabályzatok sok tiltó rendelkezést is tartalmaznak s kiemelendő az az intézkedés, mely a rendezett tanácsú városok és községek gyámpénztári számadásainak felülvizsgálatát a vármegye köteleességévé teszi. Mivel pedig a gyámpénztári tartalékalapoknak más célokra le nem kötött jövedelmét ezentul a két éven felüli elhagyott gyermekek gondozási költségeire kell fordítani, remélhető, hogy a gyámpénztárak rendes kezelése közvetve a városok és a községek szegényügyi terheit is csökkenteni fogja.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/3-tól 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Személyi hír.** Szabó Ferenc apát, országgyűlési képviselő ma délelőtt Budapestre utazott.

— **Az alispán hivatalba lépése.** Jankó Ágoston, Torontálvármegye új alispánja Nagybecskerekre érkezett és tegnap átvette hivatalát.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Hogyha te nem lennél...

Hogyha te nem lennél
Én édes szerelmem,
Tudja Isten akkor
Hova kéne lennem...
Örömben és búban
Lelkem merre szállna?
Céltalanul járnék
Széles e világba:
Hiába — hiába...

Oly sokat kerestem,
Üztem ezt a képet,
Oly sokat bántódtam,
Busultam te érted,
Kővé vált göröngyön,
Tövisen járva
Kerestelek mindig
Boldogságot várva
Sötét éjszakába...

S amint úgy bolyongtam
Ismeretlen tájon,
Megjelent a hajnal
Távol láthatáron —
Bánatos két orcám
Összecsókolgatta,
Könnyező szememre
Mosolyt lehelt ajka,
Lelkem vigasztalva...

Szomorú szívembe
Új reménység szállott...
Ujra látni vélem

Azt a szép világot...
Örömben és búban
Hozzad száll a lelkem,
Örömben és búban
Csak te értesz engem:
Én édes szerelmem!

Enyém vagy végre...

Enyém vagy végre!
Lásd, nem álom,
Tied vagyok, érzem, tudom...
Hozzad simulva, két karodban
Miként a repkény cserfa árnyán
Szived verését hallgatom...

Enyém vagy végre!
Van nekünk is
Csendes tanyánk, kis otthonunk,
Lásd, nappal ébren s a jövőben
Valóra válik lassan minden,
Mit csendes éjjel álmodunk...

Enyém vagy végre!
Nézd csak édes
A csillagot, mely ott ragyog:
Nem olyan-e a mi szerelmünk,
Nem olyan tiszta, olyan égi
Mint a tündöklő csillagok?

Enyém vagy végre!
Lásd, nem álom,
Tied vagyok, érzem, tudom...
Hozzad simulva két karodban,
Miként a repkény cserfa árnyán
Szived verését hallgatom...

Dr. Radványiné M. Ruttkay Emma.

Az ablaknál.

Falusi szokásaim vannak és a hat órai harangszó előtt kelek föl. Pompásan esik ilyenkor a munka, különösen így nyár elején. Az ilyen reggeli órában az utca esendő és majnem elhagyott. Néha munkások húzódnak tova műhelyeik felé a gyalogjáró mentén. Csak a tejárusnők nyitnak föl, még mindenki alszik, a fali fecskék csipogva röpködnek a házfödélek fölött, mint a kilótt nyilvesszők és én az ablakom könyöklőjére támaszkodva élvezem a reggel frissességét és nézem a napot, amint rózsaszínű felhők között a szomszédos templom fölé emelkedik.

De tegnapelőtt észrevettem, hogy az utca ébredésének nem én vagyok az egyedüli szemlélője. Az átellenben fekvő szálloda egyik ablaka, mely az enyémmel egy magasságban van, tárva nyitva volt és leeresztett redőnyöm mögül is láthattam, hogy mit csinál a szoba lakója.

A szállóbeliek későn kelők és ezért kíváncsian nézegettem, ki az a nő, — mert nő volt az, akit az Angelus harangszava már talpon talált. Husz huszonkétéves lehetett. Éppen megfésülködött s aztán a reggeli fehér bluzban és sötét szoknyában kefélni kezdte a ruháját, amely egyszerű volt és nem látszott nagyon ujnak, de amelyet mégis nagy gonddal simogatott. Alig érintette a kefével, nedves kendővel törülte le a porszemeket a varrásoknál és ráncoknál. Egyik lábát székre tette és a térdére fektetett ruha fölé hajolt, úgy hogy az arcát egészen jól láthattam a nélkül, hogy észrevettem volna. Szép termete volt s bár nem valami különös szépség, de az arca nyílt és érdekes, színe kissé barna, szeméi nagyok s gesztenyeszínű haja okos homlokára simult. Tekintete határozott, de nem kihívó. Ugy látszott,

A „Hivatalos Melléklet“ nélkül.

— **Évzáró ünnep a főgimnáziumban.** A nagybecskereki községi főgimnázium gyakorló iskolája folyó hó 7-én d. e. 1/2 11 órakor tartja az intézet tornacsarnokában évzáró ünnepélyét, melynek műsora a következő: 1. Kreutzer: „Ima”. Előadja az énekkar. 2. E. Kovács Gyula—Kelemenné Z. B.: „Hajnal uram”, melodráma; szavalja Demkó Miklós VIII. o. t., zongorán kíséri Herr György V. o. t. 3. Langer: „Nagyanyóka”, vonós hatos; játsszák Mezei Zsigmond VII., Strasser Tivadar VII., Fein Ernő VI., Götter János IV., Harmat Zoltán IV. és Kafka Győző IV. o. tanulók. 4. Brahms J.: „Magyar népdalok”; zongorán négy kézre előadják Haidegger Ernő VI. és Herr György V. o. tanulók. 5. Tompa Mihály: „Három a daru”, szavalja Kulifa Andor VII. o. t. 6. a) Beriot Ch. 11. variációja, b) Ridley Kohne: „Eljen csárdás”. Hegedű-szóló, előadja Mezei Zsigmond VII. o. t., zongorán kíséri Herr György V. o. t. 7. Beszámoló. Tartja Maugsch Béla VIII. o. tanuló, a gyakorló iskola főjegyzője. 8. Eilenberg: „Szerencsevadász” Brillant galopp. Előadja a zenekar.

— **A Béga-csatorna.** Utaltunk a beruházási törvényjavaslatnak arra a tételére, amely a Temes—Bégavölgy végleges szabályozására és a Bégának Nagybecskerektől Temesvárig való hajózhatóvá tételére vonatkozik. Már 1882. évben utasította a törvényhozás a földmivelésügyi minisztert, hogy a Béga állandó hajózási kérdésének megoldására vonatkozó műszaki terveket és költségvetést mutassa be, az 1897. évi XXI. törvénycikk pedig öt éven belül javaslat benyújtására kötelezte a kormányt, hogy a Béga-rendezés módozatairól, költségeiről, valamint arról, hogy ezeket a költségeket ki viseli. Így jött létre a muli évben a XXII. t.-c., mely a Béga vízszintjéhez árvízének megszüntetésére kilenc millió hatszáz korona költséggel munkálatokat rendelt, a munkálatokat tíz évre osztotta be s megállapította, mennyi az állam és mennyi a Béga-társulat hozzájárulása. Az állami hozzájárulást közel öt millió koronában állapították meg, de hogy ez összeget a kormány honnan veszi, külön intézkedésnek tartotta fenn, így jutott a Béga-szabályozás a beruházási hitel terhére. De nemcsak a szabályozással szükséges munkálatok, de a hajózhatóvá tétel végett foganatosítandó munkák is. Tizenegy millió hatszázhuszonnégyezer korona költséggel fognak e munkálatok végeztetni, ebből három milliót a társulat térít vissza. A tervek elkészültek. A Bégának Nagybecskerek és Tittel között levő 35 kilométer szakasza, a titeli és écskai kamarazsilipek és a duzzasztó-gát építése folyamatban van. 1904. év végéig Nagybecskerekig a Béga hajózhatóvá annyira rendben lesz, hogy a legkisebb vízállások idején is két méter mélyen merülő dunai hajók járhatnak. Következik Nagybecskerek és Temesvár között nyolevan kilométer szakaszban hajózhatóvá tétele. Ez folytatása lesz annak a rendszernek, mely szerint a víz színét duzzasztó művekkel emelik és az alacsonyabb vízszintből a magasabbra, vagy viszont

a magasabból az alacsonyabbra a hajókat úgynevezett csegéken vagy kamara-zsilipeken emelik át. A Béga-csatorna lesz tehát hazánkban az első csatornázott folyó, milyen például a Szajna, a Saône és mások Franciaországban, a Majna és Odera Németországban és a Moldva Csehországban.

— **Ipartestületi ülés.** A nagybecskereki ipartestületi előjáróság békéltető bizottsága és előjárósága ma délután 6 órakor ülést tart.

— **Halálozások.** Vettük a következő gyászjelentést: Özv. Beregszászi Kőmives Ödön szül. Périch Mária úgy saját, mint gyermeke Ödön és számos rokon nevében mélyen szomorodott és bánattól sújtott szívvel jelenti forrón szeretett leánya, illetőleg testvér Beregszászi Kőmives Gizella f. évi június hó 2-án reggel 1/8 órakor, hosszas szenvedés után, életének 15. évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 3-án d. u. 1/4 órakor fognak a helybeli közokrházból a róm. kath. vallás szertartásai szerint örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig e hó 4-én d. e. 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az Egek Urának bemutatni. Kelt Nagybecskereken, 1903. évi június hó 2-án. Áldás emlékére és szende béke lengjen hamvai felett!

Grüner Jakab, az ó- és törökkanizsai takarékpénztár igazgatója 62 éves korában hirtelen elhunyt. Tegnap temették el nagy részvét mellett.

— **A hírlapírók viszonyainak rendezése.** A vidéki hírlapírók szövetségének legutóbb tartott közgyűlése elhatározta, hogy a hírlapírók és lapkiadók között való szerződési és magánjogi viszonyok törvény útján leendő rendezése végett a többi hírlapírói testületek bevonásával erélyes mozgalmat indít s elfogadta a további eljárás alapjául az olasz hírlapírók szövetsége által kidolgozott törvényjavaslatot, mely magyar fordításban ki is van már nyomtatva. A közgyűlés a további lépések megtételével az igazgatóságot bizta meg s köszönetet szavazott Szegő Gyula dr.-nak az olasz javaslat szabatos lefordításáért.

— **Adomány a főgimnáziumnak.** Dr. Langer Aurél máv. fogalmazó Budapesten a nagybecskereki főgimnázium természetrajzi szertárát egy 419 darabból álló értékes lepkegyűjteménnyel és a lepkegyűjtéshez szükséges eszközökkel gazdagította. A nagylelkű adományért halás köszönetet mond az intézet igazgatóságának.

— **Konzuli növendékek Temesvárott.** A bécsi cs. és kir. konzuli akadémia növendékei most Magyarországon tanulmányi kirándulást tesznek. A kirándulásokat Temesvárral kezdték meg, ahová hétfőn este érkeztek meg tanáraik vezetésével. A növendékek tegnap megtekintették a temesvári ipartelepeket és gyárakat s azokat behatóan tanulmányozták.

— **A magyar sajtó és a nemzetiségi vidékek.** A vidéki hírlapírók szövetségének pünkösdkor a fővárosban tartott közgyűlése Pólya Endre, a nagyszentmiklósi „Felső Torontál” szerkesztőjének indítványára elhatározta, hogy a nemzetiségi vidékeken küzködő magyar sajtó helyzetének és működésének megkönnyítése végett a szövetség alkalmas módon közbe jár, hogy ily helyeken

rendezendő hazafias ünnepélyek bizonyos támogatásban részesüljenek. Pólyának azt a közlését, hogy a nagyszentmiklósi magyar lapot Nádkó Sándor gróf teljesen a saját pénztárából tartja fenn, a közgyűlés lelkesen megéljenzete.

— **Megmart százados.** Marek Ede, a temesvári 29-ik gyalogezred századosa, szombaton délután kutyájával játszott és ügyet sem vetett rá, hogy az eb füle mellett megharapta. Megremélve vették észre másnap, hogy az eb veszett, a mit az állatorvosi boncolás megerősített. A megmart százados a legközelebbi vonattal Budapestre utazott, hogy magát a Pasteur intézetben beoltassa.

— **Hajsza a veszett kutya után.** A vágóhid környékén ma reggel nagy riadalmat keltett az a hír, hogy a Béga mentén veszett kutyát láttak. A bátrabb emberek nyomban felfegyverkeztek, hogy a veszélyes ebet ártalmatlanná tegyék, ami sikerült is, mert rövid idő múlva elfogták s miután egy oszlophoz kötözték, elrészítették a dologról a rendőrséget. A rendőrség kivitte a kutyát a pecérhez, aki agyonlőtte.

— **Merénylet a gyorsvonat ellen.** A körpaiak ma-holnap tul tesznek Rózsa Sándoron, az alföld leghirhedebb betyárján, a ki annak idején megállított és kirabolt egy vasuti vonatot. Legutóbbi ténykedésük ugyanis a következő volt: Mult hó 27. és 28-ika közötti éjjelen az Orsova felé menő 704. számú gyorsvonatot akarták kiugrasztani. A 105. számú kilométernél levő hidők nagy záró köveit felfeszítették s a vonat elé rakták. A nagy sebességgel haladó mozdony be is ütdődött a nehéz kövekbe, szerencsére azonban a mozdony erős megrongálásán kívül baj nem érte a vonatot, mert a mozdony kirugta az eléje tett akadályokat. A nyomban bevezetett vizsgálat még nem vezetett eredményre. A csendőrség azonban kétféle verzióról nyert értesülést. Egyik szerint a merényletet a bozovicsi Nera takarékpénztár kirablásánál működött banda cinkostársai követték el, abban a hiszemben, hogy a vonat kisiklásával az egyes távollevő körpai lakosokra váró csendőroket a rablás nyomozásától elvonják s így azok minden veszély nélkül térhetnek haza. A másik verzió szerint — a mi inkább reá vall a körpaiakra — a vasuti pénztár kirablását tervezték, olyképp, hogy a gyorsvonat kisiklása esetén az egész állomás személyzete a szerencsétlenség színhelyére ment volna s így az őrizetlen állomás pénztárát könnyű szerrel elemelehték volna. A vizsgálatot tovább folytatják.

— **Ujabb pénzhamisítás a délvidéken.** Temesvárott ujabb pénzhamisításra jöttek rá. Egy Wienerberger József nevű ember ellen tetek följelentést az ottani rendőrségnél, mire házkutatást tartottak nála. A házkutatásnak meg is volt az eredménye, mert Wienerberger lakásán egy csomó hamis 5 koronást és azoknak gyártására szükséges gépeket találtak. Wienerbergert rögtön letartóztatták és bekisérték a kapitányságra, hol töredelmes vallomást tett.

— **Betörés egy vasuti pénztárba.** Végvárról jelentik, hogy az ottani vasuti állomás pénztárát eddig ismeretlen tettesek ki akarták rabolni. A vasuti őr azonban megzavarta a betörőket, akik már a pénztárt megfúrták. A csendőrség megindította a nyomozást.

hogy lényének ez a határozottsága akaratának és föllépésének régi gyakorlatából eredt; de nem volt a tisztés tartózkodásnak híjával sem, mert a hogy valami zörejt hallott kívülről, megjijedt, hogy valaki hiányos öltözetében meglepheti s szemérmes félnépséggel húzódtott hátra.

Mikor bevégezte a tisztogatást, egy pillanatra elment az ablaktól, aztán illedelmes fekete ruhájában tünt elő karcu termetével, duzzadó mellével, melyet régi kelme takart. Láttam, amint az asztalra terít egy rajzlapot és egész uj, háromszögű és egyenes léniát vesz elő. Kevéssel azután, ugy hét óra felé elment a szállodából, fején fekete szalmakalappal, hónalja alatt a rajzlapal. A rakodó part felé tartott. Megértettem. Páris környékéről való tanítónő volt, aki azért jött ide, hogy a városházán vizsgálatot tegyen, vagy pályázatot nyerjen.

És visszaemlékeztem a fiatal lányok naponkénti csoportosulására a Tuillériák utcájában, az előt a deszkaépület előtt, mely felváltva képtárlatul, vagy vizsgálat színhelyéül szolgált. Ismét láttam azokat a gontól terhes fiatal fejeiket, azokat a 14—20 éves tintás ujjú lánykákat, kiknek agyvelejét nagy sietséggel tömték tele mindenféle tudományos és irodalmi dolgokkal. Némelyek közülök, kiknek némi vagyunk van, azért jöttek ide, hogy a divat hóhortjának vagy hiuságának engedemesskedjenek; mások azért, hogy a megszerzendő bizonyítvány alapján tisztességes kenyérkeresethez jussanak.

Az én szállodabeli tanítónőm, ugy látszik, hogy ez utóbbi kategóriába tartozott.

És egyszerre részvét fogott el a deszkaépületbe bezárt szegény lányok iránt, kik napokig ott hajladoznak valami diktandó feladat, vagy

valami diszitményi rajz fölött: bizony szánalomra méltó dolog kötelezni e fiatal lényeket arra, hogy agyvelőjüket megkinozzák és idegeiket megfeszítsék, hogy a vizsgálat furfangos kérdéseire válaszolhassanak. Azt kérdeztem magamban, vajjon ha e farszós vizsgálatnak fényes eredménye lesz is, egykire-másikra nézve nem valami agyláz, vagy idegbetegség eredménye volt-e ez? És mindennek fölött szívemből sajnáltam azt a feketeruhás tanítónőt, kit ma reggel láttam, a mint sietve távozott hazulról anélkül, hogy ideje lett volna megreggelizni.

Este meglestem visszatértét ablakredőnyöm mögöl. Hat óra tájban jött vissza nagy rajzlapjával. Fáradtnak és kimerültnék látszott a nap izgalmaiktól és a fulasztó melegétől. Alig lépett a szobába, eszébe sem jutva, hogy láthatnák, levetette fekete ruháját és fehér házi bluzát öltötte föl; haját kibontotta, hogy kényelmesebben legyen és elővette rajzlapját, füzeteit, könyveit és asztala fölé hajolva előkészült a holnapi vizsgálatra. Hét óra tájban a vendéglőből sovány ebédet hoztak föl, melyet olvasva költött el s aztán mikor az éj leszállt, karosszékét az ablakhoz tolvá, ott maradt a sötétben egy kis friss levegőt szívni, s hallgatni fáradtan a zajgó utca egyhangu morgogását.

Mikor tizenegy óra tájban szobámba léptem, láttam, hogy már lefeküdt; de egy égő gyertya lobogó világa mellett nyilván ismételtette a vizsgája anyagát. Végre elaludt; de micsoda lidércenyomás kinozhatta?

Másnap Angeluskor már megint talpon volt és megfeszülködött. Ujra tisztogatni kezdte fekete ruháját, föltüzte a szalmakalapját, rajzlapját hóna alá fogta s ujra elment ugy hét óra tájban.

Délután öt órakor tért vissza, egészen földult arccal. Letette a rajzlapját, kalapját s egy karosszékbe vetette magát, az asztalra könyökölt, ujjait hajába mélyesztette és sirt. Nem volt kétségem fájdalomának oka felöl. A szegény leány megbukott az írásbeli vizsgálaton. Oly sok napi munka, az agyvelőnek ez a megerősítése csak a kudarchoz vezetett. Az ő szabadon kiömlő fájdalma szívzaggató volt. A légvár szétomlott, a jövő kétsége, a visszatérés szegénye, egy lealázó, keserves tragédia volt ez.

Egyszerre fölkel, megtörülte piros szeméit, megvizelte arcát, mig vonagló sóhajtások törtek fel kebléből — összekötötte könyveit, begöngyölte vonalzóit a rajzlapiba, toáletszereit becsukta kis bőrtáskájába, csöngetett a pincérnek — kétségkívül azért, hogy számláját kérje és kocsit rendeljen, — mert néhány pillanat múlva láttam, amint megmotaazza pénztárcáját s szomoruan megszámlálja a megmaradt pénzt. Negyedóra múlva ujra megfeszülködött, fölvette vászon felöltőjét s a nélkül, hogy egy bucsuzó pillantást vetett volna a szobára, hol annyi kétséggel és reményvel telt órát töltött, eltávozott. Kocsi várta a szálloda kapujánál: fölzállt kis podgyászával s a kocsi megostorozta lovait.

Megindultan tekintetem a kocsi után, mely a pályaudvarhoz szállította a fiatal leányt. Csakhamar eltűnt a napos ut porfelhőiben.

És azóta nem nézhetek az átellenben levő szálloda szobájának ablakára a nélkül, hogy szívszorongva ne gondolnék a szegény feketeruhás tanítónő keserves zokogására.

André Theuriet.

Közgazdaság.

Szövetkezeteink.

Ezen cím alatt a „Torontál” május hó 30-iki számában egy cikkely jelent meg, mely a megyei gazdasági egyesület azon legújabb törekvését ismertette, melylyel a megyében levő szövetkezetek számára a mezőgazdasági viszonyok fejlesztése céljából egy megfelelő érdekképviseletet óhajt teremteni. Miután ezen cikkely elején a hitelszövetkezetekről is említés van téve, ennél fogva a félreértések elkerülése végett azon felvilágosító magyarázatot teszem közzé, hogy a megyei gazdasági egyesület említett „Szövetség” megalakítását nem a hitelszövetkezetekkel, hanem csakis a tejszövetkezetekkel tervezi. Ugyanis a hitelszövetkezeteknek meg van már a maga organumuk: a Torontálmegyei központi hitelszövetkezet és az Országos központi hitelszövetkezet, melyek kölcsönösön ellenőrzik a községi hitelszövetkezetek pénzügyi működését, gazdasági tevékenységükre pedig irányító és tanácsadó befolyást gyakorolnak, ellenben a községi tejszövetkezeteknek hivatásos organuma nincs s ezért vette tervbe a megyei gazdasági egyesület a megyebeli tejszövetkezetek Szövetségének a létesítését.

Nagybeccserek, 1903. június hó 3-án.

Marton Andor,
e. titkár.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Megrágalmazott jegyző. Temesvárról írják: Most tárgyalta a temesvári esküdtbíróóság Raisz István panaszait kereskedő bűnügyét, aki rágalmozó röpiratot irt Szabadkay Ignác volt sztarcsóval, jelenleg hertelendyfalvi körjegyző ellen, a melyben mindenfélével megvádolta a jegyzőt. A Szabadkay ellen folyamatba tett fegyelmi eljárás annak teljes felmentésével végződött. Erre a megrágalmazott közhivatalnok nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás miatt feljelentést tett Raisz István ellen. Az esküdtszéki tárgyaláson Szabadkay kifejtette, hogy 34 év óta szolgál mint köztisztviselő, 25 év óta alelnöke a jegyzői egyletnek és így feltétlenül bizalomnak kell hogy örvendjen. Hivatkozik arra, hogy rövid 10 év alatt, mióta ő jegyzője a községnek, a község 144 ezer korona adósságai ki vannak fizetve, az iskolák magyarosítva és államosítva vannak. Leleplezett egy hazaáruló bandát, ami csaknem életébe került. Ez a ténye birta ellenségeit arra, hogy ellene pamfletet kiadjanak, melyből merítette azután Raisz adatait. Dr. Góth Ferenc kir. ügyész vádbeszédében kiemelte, hogy a jelen esetben nem csupán a megrágalmazott emberről van szó, hanem sokkal fontosabb az a körülmény, hogy a röpiratban foglalt rágalmozások alkalmasak arra, hogy a község megvonja a bizalmát a köztisztviselőtől, mi által a közigazgatás is szenved. Ezért a rágalmozónak súlyosan kell bünhődnie dr. Frecot Menyhért védő beszéde után az esküdtök vétkesnek találták a vádlottat, mire a kir. törvényszék Raisz István kereskedőt három havi fogságra ítélte.

§ Polittizálás kaució nélkül. A Nagykikindán megjelenő „Banatski Glasnik” című lap múlt évi novemberhóban politikai irányú cikket közölt. Mint-hogy erre nem volt joga, mert a törvényben előírt kauciót nem tette le, a nagykikindai törvényszék az említett lap szerkesztőjét, Begyakov Sándort, sajtóvétségért három napi fogságra és pénzbírságra ítélte. A szegedi kir. tábla Begyakovot felmentette, a kir. kuria az alsóbíróóság marasztaló ítéletét hagyta helyben azzal a módosítással, hogy Begyakovot a pénzbírság elengedésével három napi fogságra ítélte.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése június 3-án
— Távirati tudósítás. —

Budapest, június 3.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott.

Az elnök előterjeszti az irományokat, köztük Békésvármegye föliratát az obstrukció ellen.

Kecskeméthy Ferenc kifogásolja a föliratot s azt mondja, hogy azt valóság-

gal belelopták a megyegyűlés tárgysorozatába s a főispán kétszer is leszavazott. Szerinte tehát a feliratra vonatkozó határozatot törvénytelenül hozták s azért indítványozza, hogy a képviselőház a föliratot utasítsa vissza.

Széll Kálmán miniszterelnök ellenzi az indítványt, mert abban a kérelmezési jog megsértését látja s azért a jog megővéseért a kérvényt a bizottsághoz kívánja utalni.

Ugron Gábor szerint a kérvényeknek meg kell felelni a törvényesség feltételeinek és ilyen feliratra csak akkor van sulya, hogyha törvényes uton hozzák.

Elnök kijelenti, hogy a házszabályok értelmében a kérvényt kiadja a bizottságnak.

Ezután áttértek a miniszterelnök jelentésének tárgyalására, mely ellen ma Nessi Pál beszélt.

Egy órákor interpellációk következtek.

A horvát bán a miniszterelnöknél.

Budapest, június 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Khuen Héderváry Károly gróf horvát bán ma Budapestre érkezett és hosszasan konferált Széll Kálmán miniszterelnökkel a horvát helyzetről. A bán este visszautazik Zágrábra.

Fenyvessy Ferenc meghalt

Budapest, június 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fenyvessy Ferenc, Veszprémmegye főispánja, a ki már hosszabb ideje szívbetegséggel párosult vizibetegségben feküdt, ma meghalt. Halála széles körben élénk részvétet kelt.

Fenyvessy Ferenc 1855-ben született Egerben. Középiskoláit szülővárosában végezte, míg a jogot Bécsben és Budapesten hallgatta. A jogi és államtudományi doktorátus és az ügyvédi diploma elnyerése után Eszterházy Mór és Jenő grófokkal hosszabb utazást tett a külföldön, majd Pápán telepedett meg s tevékeny részt vett Veszprémmegye politikai és társadalmi mozgalmában. 1879-től 92-ig a „Pápai Lapok”-at szerkesztette. 1881-ben az ugodi kerület képviselővé választotta és a kerületet több cikluson keresztül képviselte. Eleinte a mérsékelt ellenzék tagja volt, majd a szabadelvűpárthoz csatlakozott. A képviselőházban főképp művészeti és tanügyi kérdéseknél szokott felszólalni s rendszeren a közoktatásügyi tárca előadója volt. 1891. év végén alapította több publicistával a „Magyar Ujság” című politikai napilapot, melynek mint főszerkesztő megszűntéig élén állott. Irodalmilag is tevékenyen működött s a lapokban és folyóiratokban számos cikke jelent meg. Önálló munkái: „Felső oktatásunk reformja”, továbbá „A görög nyelv tanításának kérdése Magyarországon.”

Néhány évvel ezelőtt a király Veszprémmegye főispánjává nevezte ki s mindvégig általános szeretet és tisztelet környezte.

Budapest és Szentpétervár.

Budapest, június 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Budapest főváros küldöttsége ma érkezett vissza Szentpétervárról, ahol tudvalevőleg az orosz főváros jubilaris ünnepségein volt. A küldöttség tagjai nagy elismeréssel szólnak az oroszokról, kik a magyar főváros küldöttségét mindvégig nagy előzékenységgel és szeretettel környezték.

Az olasz király Párisban.

Budapest, június 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából táviratozzák: Viktor Emánuel olasz király, mint újabban megállapították, július 10-én utazik Párisba, ahol néhány napig marad.

Tűzkatasztrófa egy pénztintézetnél.

Budapest, június 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nápolyból táviratozzák: Tegnap este egy itteni pénztintézetben, a mely az állami levéltár közvetlen közelében áll, nagy tűz pusztított. Az óriási tűzben többen meghaltak és számosan megsebesültek. A tűz miatt nagy volt a riadalom, hogy az állami levéltár is a pusztító elem áldo-

zatául esik, a tűzoltóknak azonban emberfeletti munkával sikerült a tüzet lokalizálni. A kár több millió lira. A tűz keletkezésének megállapítására megindították a vizsgálatot.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. június 3.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	mérés	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki	uj	76	7.70	7.80	8.00
Pestvidéki	uj	76	7.55	7.70	7.95
Bánsági	uj	76	7.50	7.65	7.80
Bácskai	uj	76	7.55	7.65	7.80
Rozs	uj	elsőrendű	70-75	6.70	6.80
		másodrendű	—	6.60	6.65
Árpa		takarmány	60-62	5.90	6.10
		égetni való	62-64	5.70	5.80
Zab		sörfőzésre való	64-66	0.00	0.00
Tengeri ó		bánsági	39-41	6.19	6.20
		másnemd	—	6.25	6.50
				6.50	6.60

Határidő-üzlet.

Budapest, június 3. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak részint emelkedtek, részint csökkentek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:
Buza (októberre) . . . . . 7.61 — —
Tengeri (júliusra) . . . . . 7.34 — —
Rozs (októberre) . . . . . 5.47 — —
Zab (októberre) . . . . . 6.58 — —

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1903. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 23 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Nagybecskerek r. t. város polgármesterétől.

11100. szám. k. i. 1903.

476—1.1

Versenyárgyalási hirdetés.

Nagybecskerek r. t. város tanácsa a városi rendőrlegénység, kézbesítők és hivatalosolgák részére 3 évre szükséges téli és nyári ruházat szállításának biztosítása céljából zárt ajánlati versenyárgyalást tart.

A zárt ajánlatok 1903. évi június hó 20-ának déli 12 órájáig a városi polgármesteri hivatalnál adandók be.

A feltételek és a ruházat feletti kimutatás a városházi II. tanácsnoki irodában a hivatalos órák alatt betekintheők. Nagybecskerek, 1903. évi június hó 2-án.

Dr. Perisics Zoltán.
polgármester.

2768. tkvi sz. 1903.

474-1.1

Árverési hirdmény kivonata.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Teményi János és neje Mária nagyszabonyi lakosok javára 6000 kor. tőke, ennek 1897. évi szeptember hó 1-től járó 5% kamatai, 189 korona 20 fillér és 27 kor. 90 fillér már megállapított, 34 kor. jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: 60 t.-c. 144. §-a alapján és 146. §-a értelmében Szabó Veronika tomaseváci lakos ellen az ezen kir. járásbíró területén Tomasevác község határában fekvő és a tomaseváci 1510. számú, 192. sz. ház s 400 □-öl házhelyre 2240 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közzhírré teszi.

A nyilvános árverés Tomasevác község-házában 1903. évi augusztus hó 5. napján d. e. 9 órakor fog megtartani a következő ugy a telekkönyvi hivatalban, mint Tomasevác községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alul is el fognak adni.
3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál, 1903. évi május hó 7-én.

Tóth,
kir. járásbíró.

72359. sz. 1903.

M. kir. államvasutak.

HIRDETMÉNY.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet az üzemében levő garamberzence-lévai h. é. vasut 573. szelvényénél létesítendő vasúti vashíd felszerkezete részére szükséges 20'0 m. nyílású alsó pályájú rácsos szerkezet szállítása iránt.

A tervek, a költségcsimítás, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapesten, a m. kir. államvasutak igazgatóságának alelőnöki ügyosztályában (Teréz-körút 56. sz. III. em. 18. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi június hó 25-én déli 12 óráig nyújtandók be alólirott igazgatóság építési és pályafentartási főosztályában (Teréz-körút 56. szám II. em. 10. ajtó).

Az ajánlatok egy korona, — az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a garamberzence-lévai h. é. vasut vonalán létesítendő vasúti híd részére szükséges vasszerkezetre.”

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. június hó 24-én délelőtt 12 óráig 750, azaz: hétszázötven korona bánatpénz teendő le a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (VI. ker., Andrassy-ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatokhoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térítve vevényen adandók fel.

Budapesten, 1903. évi május havában.

(3.1)

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

2467. ki. sz. 1903.

473-3.2

A párdányi főszolgabíróstól.

Pályázati hirdmény.

Az üresedésbe került magyar-íttebei községi jegyzői állásra ezennel a pályázat kiíratik s felhivatnak mindazon egyének, kik ezen állásra minősítve vannak s pályázni óhajtanak, hogy pályázati folyamodványukat alólirott szolgabírói hivatalhoz szabályszerűen felszerelve f. évi június hó 20-ig benyujtsák.

A választás f. évi június hó 23-án d. e. 9 órakor Magyar-Ittebe község-házánál fog megejtetni.

Ezen jegyzői állással a következő javadalmazás van egybekötve:

1. Évi készpénzfizetés 1100 kor.
2. Utálatvány 100 korona.
3. Természetbeni lakás.
4. 1/2 hold házikert haszonélvezete, mely után az adót a község fizeti.
5. A magánmunkálatokért járuló szabályrendeletileg megállapított díjak.
6. Netán állami anyakönyvvezetővé leendő kinevezetés esetén 160 korona tiszteletdíj

Párdány, 1903. évi május 28-án.

Torontálvármegye párdányi járás
főszolgabírói hivatala.

Most jelent meg!

SOMFAI JÁNOS

**KUTYAVÁR
ÉS MÁS APROBB HISTÓRIÁK**

című új könyve.

Kapható a TORONTÁL szerkesztőségében,

ára füzve 3 korona,
diszkötésben 5 korona.

325-x.40

Hirdetmény.

Torontálvármegye Ilánca község gazdasági egyesülete ezennel közzhírré teszi, hogy a tulajdonát tevő három évig használt, teljesen felszerelt 8 lőerejű locomobil és cséplő garnitúrát folyó évi június hó 14-én d. e. 10 órakor Ilánca község-házánál tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladni fogja.

Kikiáltási ár 5000 kor., melynek 10%-a bánatpénzül az árverés megkezdése előtt készpénzben leteendő.

Bővebb felvilágosítást ad a községi előljárásság.

Ilánca, 1903. évi június hó 2-án.

475-2.1

Az elnökség.

8760. szám 1903.

Magy. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Debrecen.**Pályázati hirdmény.**

A magy. kir. államvasutak alólirott üzletvezetősége pályázat útján biztosítani kívánja 1903. évi július 1-étől három egymásután következő évre azon egyenruhákat, a melyeket hivatalnokai szolgálat közben viselni tartoznak.

Az ajánlatok 1903. évi július hó 1-ig, a bánatpénzek az ezt megelőző nap déli 12 óráig küldendők be alólirott üzletvezetőséghez.

A pályázatra vonatkozó részletes szállítási feltételek az üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési ügyosztályában megtekinthetők vagy posta útján megrendelhetők. Postán való szállítás esetére a 20 fillér postaköltség beküldendő.

Debrecen, 1903. május hó 13-án.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Kiadó lakások

augusztus hó 1-ére, esetleg azonnal a
Gizella-rakpart 462. sz. alatt.

I.
Egy utcai lakás, mely áll 3 utcai szobából, zárt folyosó és mellékhelyiségekből.
II.
Egy udvari lakás, mely áll 3 szoba, zárt folyosó, előszoba és mellékhelyiségekből.
Felvilágosítással szolgál
Benkovich Mihály, gyógyszerész.

73816. sz. 1903.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1903. évi szeptember hó 1-től 1904. évi augusztus hó 31-ig összegyűlő és feleslegként rendelkezésre álló mintegy 6500 drb. üres repcegő- és kenő olajos hordót eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A fent kiténtett mennyiség a tényleges vissznyereményhez képest 25%-al nagyobb vagy kisebb is lehet.

Az összegyűlő hordók esetről-esetre, az 1904. évi augusztus hóban összegyűlők pedig a reá következő hónap 25-ig fognak a gyűjtő szertárak által az illető vevő rendelkezésére bocsátatni és tartozik a vevő ezen hordókat a felszólítás vételétől számított nyolc napon belül átvenni s a szertárakból eltávolítani.

Határozottan kikötetik, hogy a hordók azon szertárakban veendő át, melyekben azok összegyűlnek, tovább szállításukról a vevő saját költségén tartozik gondoskodni; ennél fogva tehát olyan ajánlatok, amelyek az egyes szertárakban összegyűlő hordóknak más szertárban való átadását vagy más állomásra való bérmentes szállítását kötik ki, figyelembe nem vehetők.

A hordók eladása, kötelezettség nélkül azok állapotára, történetik, miért is határozottan kikötetik, hogy az ajánlatban világosan kiténtendő, hogy a felajánlott egységárak a bármely állapotban levő oly hordókat értetnek, amelyeknek minden, bár sérült alkatrészei, u. m. dongái, fenekei és abroncsai megvannak.

Kikötetik továbbá, hogy minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határozatig visszavonhatlan kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmenyiségre is tehető.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy ide vonatkozó lepecsételt és (egy) 1 koronás magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külföldirattal: „Ajánlat üres repce olajos hordók megvételére 73816/903. számhoz” 1903. évi július hó 3-ának déli 12 óráig anyag és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Andrassy-ut 73. sz. II. em. 43. a.) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzre az ajánlott egységárak szerint kiszámított értékösszegnek 5%-a az ajánlat benyújtását megelőző napon déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban leteendő.

Budapest, 1903. évi június hóban.

Az igazgatóság.
(Utányomás nem díjazatik.)

Eltünt

minden neme a bőrtisztálanságnak és bőrkütségeknek, valamint bőr-átka, bőr- és arcvörösségnek stb. stb. naponkénti használata által a

Bergmann-féle kátránykénzappannak.

(Védjegy: Két bányász.)

Bergmann és Társától, Drezda és Tetschen a/E.

Kapható 60 fillérért darabja

Basch Ernő gyógyszerésznél, Nagybecskerek.

359b-20.6

FELTŰNŐ UJDONSÁG.**Delice**

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egy szer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

18-x.44

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.